

ИЗВЈЕШТАЈ РЕЦЕНЗЕНТА ЗА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Подаци о високошколској установи		
Назив, адреса и е-mail адреса институције	Универзитет за пословне студије, Бања Лука, Јована Дучића 37а, ups@univerzitetps.com Факултет за екологију	
Интернет адреса	www.univerzitetps.com	
Назив, број и датум акта о оснивању	Одлука о оснивању, 01/2006. од 25. 1. 2006. године	
Пореско-идентификациони број (ПИБ)	ЈИБ 4402390490009	
Матични број додијељен од Републичког завода за статистику	11003818	
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача	Радован Клинов, Ранка Шипке 85, Бања Лука	
Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање	071-0 Рег-07-001691	
Број и датум дозволе за рад високошколске установе	<p>Решење Министарства просвете и културе РС о испуњености услова за почетак рада Универзитета за пословне студије, број: 07.4-3664-2-3 /07 од 15. 08. 2007. године за извођење студијског програма Факултета за екологију.</p> <p>Дозвола за извођење студијског програма Екологија на првом циклусу студија, у трајању четири године од академске 2011/12 године, број: 07.023/612-410-2/10 од 23.05.2011. године.</p> <p>Решење о испуњености услова за извођење другог циклуса студијског програма: Екологија - 60 ЕЦТС бодова број: 07.023/612-429-1/11 од 23.02.2012. године, који се изводи од академске 2012/13. године.</p>	
Број и датум дозволе за рад ван сједишта	Решење Министарства просвете и културе РС о испуњености услова за извођење студијског програма ван седишта број 07.023/612-429-3/11 од 03.07.2012.год., који се изводи од академске 2012/13. године.	
Организациона јединица на којој се изводи студијски програм и одговорна лица	Факултет за екологију, Проф. др Обренија Каламанда	
Контакт особа:	Проф. др Радован Клинов	
Број телефона:	++ 387 51 248 335	
Студијски програми пријављени за евалуацију		
Назив студијског програма:	Ниво студија	Назив(и) излазних квалификација
Екологија	Први циклус	Дипломирани еколог – 240 ЕЦТС

ДОБРЕ СТРАНЕ:

Б.2 КРЕИРАЊЕ И ОДОБРАВАЊЕ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

1. Постоје документи којима су формално дефинисани акти и процедуре који указују на испуњеност наведеног критерија. Студијски програм је усклађен са научним и образовним стандардима.
2. У оквиру Студијских програма се налазе Програми предмета у којима су јасно дефинисани тражени параметри.
3. Образовни циљеви су усклађени са сличнима у окружењу.
4. Дефинисано је учешће студената у научно-истраживачком раду.

Б.3 УЧЕЊЕ, ПОДУЧАВАЊЕ И ОЦЈЕЊИВАЊЕ УСМЈЕРЕНО КА СТУДЕНТУ

Кроз одговоре и документе видљиво је учешће студената у доношењу одлука.

Б.4 УПИС И НАПРЕДОВАЊЕ СТУДЕНАТА, ПРИЗНАВАЊЕ И СЕРТИФИКАЦИЈА

Процедура уписа студената је регулисана Статутом, Правилником о условима уписа, преписа и признавања испита са других високошколских установа и Уредбом Владе Републике Српске код лиценцирања студијских програма. Универзитет за пословне студије подстиче мобилност студената, а све процедуре усклађује са Законом, Статутом и јасно дефинисаним правилницима.

Б.5 НАСТАВНО ОСОБЉЕ

Установа има успостављене јасне и транспарентне процедуре и критерије усаглашене са законским захтјевима за запошљавање наставника што се може видјети из докумената који су достављени као докази о испуњењу критерија. Формално постоји покривеност студијског програма са одговарајућим бројем наставног особља.

Б.6 РЕСУРСИ ЗА УЧЕЊЕ И ПОДРШКА СТУДЕНТИМА

Опште стање простора за извођење наставе и друге садржаје је задовољавајуће, подлијеже континуираној провјери на бази броја студената студијског програма.

Б.8 ИНФОРМИСАЊЕ ЈАВНОСТИ

Универзитет за пословне студије као и организационе јединице у саставу Универзитета објављују информације о програмима и звањима на многим медијима. Студенти водич је веома квалитетан.

Б.9 КОНТИНУИРАНО ПРАЋЕЊЕ И ПЕРИОДИЧНА РЕВИЗИЈА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Начин на који се врши ревидирање студијских програма је заснован на детаљној анализи која је описно представљена.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Б.2 КРЕИРАЊЕ И ОДОБРАВАЊЕ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

1. Компетенције и исходи учења морају бити конкретно одређени а не општим формулацијама да ће се стечена знања моћи примјенити у свим дјелатностима. На појединим одговорима нису постављени релевантни линкови којим би се доказало испуњеност критерија.
2. Кроз програме предмета се уочавају одређене неусаглашености између назива предмета, циљева, исхода учења, садржаја предмета и литературе.
3. Нису предочени документи који доказују консултовање заинтересованих страна приликом прилагођавања наставних планова и програма.

Б.3 УЧЕЊЕ, ПОДУЧАВАЊЕ И ОЦЈЕЊИВАЊЕ УСМЈЕРЕНО КА СТУДЕНТУ

Несистематичност и неуједначеност приликом давања одговора и доказа на поједина питања, навођење лоших страна и препорука рецензената може наићи на недослиједност јер се у једном дијелу напише да докази нису достављени а онда се у оквиру другог одговора наиђе на доказе и одговоре који раније нису адекватно наведени.

Б.4 УПИС И НАПРЕДОВАЊЕ СТУДЕНАТА, ПРИЗНАВАЊЕ И СЕРТИФИКАЦИЈА

Нису уочене слабе стране

Б.5 НАСТАВНО ОСОБЉЕ

Биографије наставног кадра нису једнообразне. У великој мјери квалитет може бити угрожен тиме што један број наставника има избор у више научних области. База резултата анкетирања је нејасна јер не садржи основне параметре односно одреднице, па се не може закључити да ли је то само примјер једне попуњене анкете или просјечна вриједност свих анкетних листића.

Б.6 РЕСУРСИ ЗА УЧЕЊЕ И ПОДРШКА СТУДЕНТИМА

Није достављена документација која потврђује описне одговоре а која је тражена да се постави кроз линк.

Б.8 ИНФОРМИСАЊЕ ЈАВНОСТИ

Нису уочене слабе стране

Б.9 КОНТИНУИРАНО ПРАЋЕЊЕ И ПЕРИОДИЧНА РЕВИЗИЈА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Као доказ односно линк који је тражен да се поткријепи тачност података је стављен Прилог Б.9.1.1 Студијски програм Екологија за који рецензент није имао приступ нити добио дозволу након затраженог одобрења.

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

Водити рачуна приликом попуњавања апликационог обрасца да се не прескачу одговори на критерије на које установа реално има доказе (уочено кроз касније одговоре и доказе) да су испуњени јер се овако, лако могу окарактерисати као неиспуњени.

Б.2 КРЕИРАЊЕ И ОДОБРАВАЊЕ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

1. Јасно навести компетенције у студијском програму.
2. Неопходно је ради ефикаснијег рада рецензената и комисија у поступцима евалуације да се релеватни линкови ставе у свим пољима апликације, гдје се траже докази, како би се дати критериј сматрао одмах испуњеним без непотребног губљења времена и довођења до погрешних закључака рецензената.
3. Стратешки и образовни циљеви су постављени али нису довољно разрађени.
4. Извршити ревизију Силабуса односно програма предмета како је предложено у детаљној анализи достављеној кроз [Прилог 1.](#)

Б.3 УЧЕЊЕ, ПОДУЧАВАЊЕ И ОЦЈЕЊИВАЊЕ УСМЈЕРЕНО КА СТУДЕНТУ

Исправити апликациони образац те давати јасне одговоре и линкове на доказе истих.

Б.4 УПИС И НАПРЕДОВАЊЕ СТУДЕНАТА, ПРИЗНАВАЊЕ И СЕРТИФИКАЦИЈА

Нема препорука за унапређење

Б.5 НАСТАВНО ОСОБЉЕ

Детаљна анализа и препоруке везано за наставни кадар је дата кроз [Прилог 2.](#)
Унифицирати научне картоне односно биографије и библиографије наставног кадра. Приликом анализе анкета навести на основу којих параметара је извучена представљена оцјена.

Б.6 РЕСУРСИ ЗА УЧЕЊЕ И ПОДРШКА СТУДЕНТИМА

Додати линк којим се доказује тачност наведеног кроз описни одговор за наведени критериј.

Б.8 ИНФОРМИСАЊЕ ЈАВНОСТИ

Нема препорука за унапређење

Б.9 КОНТИНУИРАНО ПРАЋЕЊЕ И ПЕРИОДИЧНА РЕВИЗИЈА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

Водити рачуна о доступности линкова и докумената који су предмет оцјене.

Б.10 ПЕРИОДИЧНО ВАЊСКО ОСИГУРАЊЕ КВАЛИТЕТА

Мишљење рецензента ирелевантно за овај сегмент јер није у прилици да коментарише захтјеве комисије за акредитацију нити план активности о отклањању примједби.

ПРЕПОРУКА РЕЦЕНЗЕНТА:

Како је основни циљ рецензије анализа структуре студијског програма, процјена сврхе и циљева, а посебно усаглашености курикулума са излазним компетенцијама свршених студената и компетенцијама наставног особља потребних за квалитетно извођење студијског програма а основни задатак је да анализира структуру студијског програма, процјени сврху и циљеве, а посебно усаглашености курикулума са излазним компетенцијама студената и наставног особља рецензент је ове циљеве и задатке представио кроз [Прилог 1](#) и [Прилог 2.](#)

За рецензују су пријављени студијски програми који имају одговарајућу дозволу за извођење. Изнесене примједбе и уочене неусаглашености својим обимом не утичу на измјене студијских програма и све препоруке су у оквиру дозвољених процедура везане за ревизије или допуне студијских програма или програма предмета.

На основу констатованих неусаглашености и претходно наведених запажања, Рецензент предлаже усклађивање и корекције како је наведено у циљу побољшања квалитета самог елабората студијског програма и компетенција одговорних наставника.

МЈЕСТО И ДАТУМ:

20.07.2018.

ПОТПИС РЕЦЕНЗЕНТА:

ПРИЛОГ 1

РЕЦЕНЗИЈА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА КРОЗ СИЛАБУСЕ – ПРВИ ЦИКЛУС

На основу достављених материјала, студијских програма, садржаја предмета и одговорних наставника урађена је провјера усклађености садржаја предмета и излазних компетенција као и садржаја предмета и матичности предмета. Поред ове анализе урађена је и провјера компетности наставника у односу на матичне области предмета које предају која је представљена у прилогу 2.

У оквиру студијског програма Екологија 240 ЕЦТС преглед неусклађености је дат у наредној табели:

Шифра предмета	Назив предмета	Матичност	Неусаглашеност	Коментар/Приједлог измјена
ЕЛ716	Екологија животне и радне средине	1.6.11	У рубрици <i>Условљеност другим предметима</i> се наводи да је потребна четворогодишња средња школа и положен пријемни испит	Наведени су услови за упис а не за полагање испита. Избрисати наведено и написати: нема условљености другим предметима
ЕЛ710	Основи екологије	1.6.11	Исто као код претходног предмета	Написати: нема условљености другим предметима
ЕЛ720	Еколошки ресурси и одрживи развој	1.6.11	Назив предмета као и садржај предмета не одговарају матичности предмета	Матична област 1.6.11 је Екологија, заштита биодиверзитета а по садржају (преко 50%) предмет одговара матичности из друштвених области Измјенити у складу са матичности садржај предмета или измијенити матичност
ЕЛ721	Хемија животне средине	2.8.1	Матичност није усклађена са циљевима, исходим учења, садржајем и литературатуром предмета	2.8.1 је матичност Биотехнологија животне средине а из силабуса се јасно види да се ради о органској и неорганској хемији. Измјенити матичност предмета.
ЕЛ723	Екологија човјека	1.6.11	Циљеви, исходи учења, садржај предмета и	Матична област 1.6.11 Екологија заштита биодиверзитета није

			литература не одговарају наслову или матичности	адекватна називу и садржају предмета. Предлажем измјену матичне области на 1.6.13 или помјену назива предмета у Медицинска екологија или Медицински аспекти заштите
ЕЛ724	Загађивање земљишта, воде и ваздуха	2.8.1	Циљеви предмета не одговарају садржају. Исходи учења је уопштен и не односи се конкретно на предмет.	Дефинисати јасно циљеве и исходе учења на основу садржаја и назива предмета.
ЕЛ726	Екохидрологија	1.6.7	У дијелу Условљеност другим предметима се наводи и Климатологија и педологија а која се изучава у истом семестру као и Екохидрологија	Избрисати Климатологију и педологију као условљеност
ЕЛ727	Шумски екосистеми	1.6.2	Није наведено име наставника. Саджај предмета више одговара матичној области дендрологије а не ботанике. Литература неадекватна.	Предлажем промјену матичности предмета јер област ботаника представља заједничку програмску основу за многе факултете (биологија, екологија, пољопривреда, шумарство...) а дендрологија изучава дрвеће као посебан сегмент. Обавезна измјена литературе Екологија животиња која је наведена као јединица литература за овај предмет.
ЕЛ703	Међународни еколошки стандарди	1.6.11	Матичност предмета не одговара називу, циљевима, исходу учења и садржају предмета.	Матичност 1.6.11 односно Природне науке, Ботаника, заштита биодиверзитета није адекватна. ИСО

			Литература неадекватна	стандарди и еколошки стандарди спадају у друштвене аспекте а никако у природне. Измијенити матичност и литературу .
ЕЛ105	Економија природних ресурса	5.7.1	Саджај овог предмета се увелико преклапа са саджајем предмета из претходног семестра Обновљиви извори енергије	Извршити ревизију садржаја предмета.
ЕЛ705	Еколошки менаџмент	5.2.17	Студенти изучавају еколошки менаџмент без основних знања из Основа менаџмента који нису предвиђени садржајем овог предмета а ни раније кроз предмете одслушане у претходним семестрима. Литература није наведена.	Модификовати садржај предмета и додати основе менаџмента. Навести литературу.
ЕЛ706	Екологија и кофизофизиологија биофарминга	1.6.11	Условљеност предметом Међународни еколошки стандарди није логична. Логично је условљеност предметом Микробиологија. Садржаји ових предмета се преклапају. И литература упућује да се ради о Екологији микроорганизама	Модификовати садржај предмета и литературу тако да одговарају називу предмета.
ЕЛ712	Еколошки инжењеринг	1.6.11	Неодговарајућа матичност предмета. Предмет одређен као услов из истог	Модификовати матичност према инжењерству. Избрисати услови

			семестра. Нису наведени предметни наставник ни литература.	предмет који је из истог семестра. Навести наставника и назив литературе.
ЕЛ708	Биодиверзитет и еколошки мониторинг	1.6.11	Избјежавати давање назива предмета који залазе у различите области. Циљеви и исходи учења су везани као и већим дијелом садржај предмета и литература за мониторинг (11 седмица) који се садржајем преклапа са предметом из седмог семестра а циљеви, исходи учења као и садржај од само 3 теме нису адекватни за стицање компетенција из предмета Биодиверзитет.	Модификовати назив предмета или садржај предмета, циљеве и исходе да буду усаглашени.
ЕЛ738	Мониторинг животне средине	2.8.1		Усагласити називе, матичност, циљеве, исходе и садржај предмета ЕЛ708 и ЕЛ738
ЕЛ736	Еколошки трендови животне средине	2.8.1	Дефинисан исход учења нејасан. „Развијање и буђење“ нису компетенције.	Јасно дефинисати исходе учења у односу на циљеве и садржај предмета
ЕЛ737	Еколошка политика ЕУ	5.2.13	Матичност неадекватна	Матичност 5.2.13 је теоријска економија што не одговара називу, циљевима, исходима, садржају и литератури предмета. Потребно измијенити матичност предмета
ЕЛ755	Екологија животиња са зоографијом	1.6.4	Назив предмета и матичност нису усаглашени са циљевима и садржајем предмета. Ни једна седмица није предвиђена или бар дефинисана за	Модификовати садржај предмета и ускладити циљеве и исходе на називом и литературом.

			наставу из области везане за животиње.	
--	--	--	--	--

Уочене неусклађености:

1. У неколико силабуса се дио **Школска година од које се програм реализује** разликује. Већим дијелом је наведена школска 2011/2012 а на појединим се наводи 2013/2014 или 2014/2015. Уколико су вршене измјене студијског програма потребно је нагласити да се ради о ревизији и измјенама студијског програма, односно од које се школске године изводи дати студијски програм.
2. Наведена литература није дефинисана као основна и помоћна. Примјеђено је вишеструко понављање одређених литерарних навода за различите предмете са различитим матичностима (Хигијена са медицинском екологијом, Екологија животне средине, Животна средина и одрживи развој ...).
3. За сваки предмет је потребно дефинисати јасно основну и помоћну литературу.
4. Исходи учења – компетенције, саджаји и називи предмета често нису усклађени како у односу на појединачне предмете, тако у односу на матичност предмета.
5. На неколико предмета у дијелу Условљеност другим предметима се наводе предмети који се слушају у истом семестру када и предмет за који се предлаже условљеност. Предмети који су услов за други предмет не смију бити у истом семестру већ одслушани у ранијим семестрима.
6. На неколико силабуса нису наведени наставници који покривају, односно изводе наставу на овим предметима или није наведена литература која је често и неадекватна.

ПРИЛОГ 2

НАСТАВНИ КАДАР

Након ревизије студијских програма успједила је ревизија наставног кадра. Да би се добила добра процјена потребно је упоредити 3 параметра:

1. Биографије наставника ангажованих на студијском програму, ради утврђивања да ли научно-истраживачки рад обимом и врстом одговара опшеприхваћеним стандардима у датој струци,
2. Одлуке о изборима у звања и
3. Преглед укупног оптерећења наставника, ангажованих на овом студијском програму и другим програмима.

Провјера биографија, избора и компетенција наставника је била отежана чињеницом да је документација која је достављена била у скенираном формату на 137 страница без технички уређеног текста и једнообразности образаца за биографије са библиографијама професора.

Преглед одговорних наставника, ужих области предмета, избора у звања према достављеној документацији за први циклус студија:

Бр	Име и презиме	Матична област избора	Матичност предмета
1.	Ивица Радевић	На предмете принципи екологије	1.6.2 1.6.13 1.6.11 1.6.4 1.6.7 2.11.5
2.	Српко Косорић	Теоријска економија	5.2.13
3.	Игор Милуновић	Друга инжењерства и технологије	2.11.5
4.	Саша Мићић	Статистика и вјероватноћа	1.2.3
5.	Марија Качавендић	Специфични језици	6.2.2
6.	Слободан Бунић	Друга инжењерства и технологије Биотехнологија животне средине	2.8.1 2.11.5
7.	Бранислав Јакић	Екологија заштита биодиверзитета	1.6.11 2.8.1

		Биотехнологија животне средине	
		Менаџмент	
8.	Милан Грујичић	Екологија заштита биодиверзитета	1.6.11 1.6.13 2.8.1
		Биотехнологија животне средине	
9.	Војислав Тркуља	Екологија заштита биодиверзитета	1.6.11 1.6.13
10.	Живорад Петровић	Статистика	1.2.3
11.	Обренија Каламанда	Биотехнологија животне средине	2.8.1 1.6.7 1.6.13
		Екологија заштита биодиверзитета	
		Друге биолошке дисциплине	
		Биологија мора, слатких вода, лимнологија	
12.	Миомир Тодоровић	Информационе науке и биоинформатика	1.2.2
	Дејан Радовић	Информационе науке и биоинформатика	1.2.2
	Илија Шушић	Информационе науке и биоинформатика	1.2.2
13	Дијана Граховац	Предузетничка економија	
14	Преграг Глухаковић	Менаџмент	5.2.17

	Небојша Матић	Менаџмент	5.2.17
15	Жарко Павић	Јавно здравље и здравље животне средине	3.3.4

Након увида садржаја предмета гдје се наводе одговорни наставници за извођење наставе, *Извјештаја о предметима и одговорним наставницима* на Факултету за екологију као и достављеним Одлукама о изборима у звање и биографија наставника закучено је следеће:

1. *Извјештај о предметима и наставницима* не представља конкретну листу наставника који су задужени за дате предмете у академској 2017/2018 те се на основу исте не може остварити увид у оптерећеност наставника. За 16 предмета студијског програма Екологија, првог циклуса су стављена по 2 или 3 одговорна наставника који могу да изводе дате предмете. Остаје нејасно ко од наведених наставника уствари изоди наставу у школској 2017/2018 те се не може утврдити ни отерећење наставника, као ни број предмета које предају.
2. На основу *Извјештаја о предметима и ужим научним областима предмета* утврђено је да су 2 наставника прераспоређена на предмете који припадају у 4, односно 5 ужих научних области. Иако је екологија постала мултидисциплинарна наука и може се протезати у неколико области према основним академским снадардима није препоручљиво да један наставник има изборе у више од 2 сродне уже научне области.
3. Један наставник има Одлуке о избору у 3 научне области:
 - Природне науке; ужа област Екологија заштита биодиверзитета
 - Инжењерство и технологија; ужа област Биотехнологија животне средине
 - Друштвене науке; ужа област Менаџмент

Одговорни наставник има велики број објављених радова и импозантну биографију али избори у звања на уже научне области из различитих научних области доводи у питање компетенције наставника кроз овако широк спектар области које покрива.

4. У *Одлукама о избору у академска звања* нису наведене научне области чланова комисије те се не може утврдити нити потврдити валидност поменутих избора у складу са Законом.
5. Из биографије једног кандидата се јасно види да има завршене студије из области Друштвених наука, педагошке науке. Објављена и достављена библиографија указује на радове и уџбенике такође из педагошких наука и то области методике и дидактике. Кроз одлуке о избору у звања и листу одговорних наставника се увиђа да кандидат има избор у две научне области који нису у сагласности са предоченим радовима и завшеним студијама:
 - Природне науке; ужа област Екологија заштита биодиверзитета
 - Инжењерство и технологија; ужа област Биотехнологија животне средине
6. Из богате биографије и библиографије једног наставника иако је ангажован на предметима из 5 различитих ужих области се јасно види да је ангажован на 3 различите високошколске установе од које су двије у Републици Српској:
 - Природно-математички факултет, Универзитет у Бањој Луци гдје се наводи **7 предмета** (Заштита животне средине, Еколоогија животиња са зоогеографијом,

Терестрична екологија, Екологија човека, Заштита биодиверзитета, Урбана екологија, Основи екотоксикологиј)

- Факултет за екологију, Универзитет за пословне студије, Бања Лука академске студије гдје се такође наводи **7 предмета**: Основи екологије, Еколошки ресурси и одрживи развој, Заштита животне средине, Екологија човјека, Биогеографија, Екологија и разноврсност бескичмењака, Екологија животиња и зоогеографија;

Препорука:

1. Потребно је комисији или рецензентима, у будуће, достављати листе наставника у актуелној академској години који су задужени тренутно за дате предмете са јасно дефинисаним оптерећењем истих.
2. Потребно је униформисати биографије и библиографије наставика и сарадника.
3. Потребно је урадити ревизију појединих избора у звања и провјерити њихову ваљаност поготово где кандидати имају изборе на различите научне области.
4. Потребно је ревидирати силабусе са посебним освртом на матичност предмета и одговорних професора и преорукама у претходним табелама гдје су дате препоруке за појединачне предмете и њихову матичност те исте усагласити са матичношћу предмета датим на листама у студијском програму.